

Archeologické výzkumy
Povinnosti vlastníka kulturní
památky
Financování kulturní památky

.

Vymezení pojmu

- Záchranný archeologický výzkum
- – odborná archeologická činnost vyvolaná ohrožením nebo narušením území s archeologickými nálezy
- - § 23b zák. č. 20/1987 Sb. plán území s archeologickými nálezy
- *Kdo:* kraj (dohoda s MK, odborná pomoc n.p.u. a AV)
- *Jak:* nařízení (právní předpis)
- *Platnost:* max. 20 let
-

- - § 22 odst. 2 – **oznamovací povinnost**
- Kdo: stavebník
- Kdy: nejpozději územní řízení
- Komu: AV AÚ
- Kdy: stavební činnost na území s archeologickými nálezy

- *Pokuta až do výše 4 mil. Kč*

Provádění ZAV

- Archeologický ústav AV ČR nebo oprávněná organizace
- - uzavírání smlouvy nebo rozhodnutí krajského úřadu

Obsah dohody

- - dohoda o provedení AV – rozsah
- dostatečný časový prostor pro nezbytné provedení terénní části archeologického výzkumu,
- dokumentace nemovitých archeologických nálezů a zajištění movitých archeologických nálezů, a to včetně konzervace předmětů, jejichž existence je po jejich vyjmutí ohrožena (sklo, předměty z organických materiálů, dřevo, kovové předměty
- apod.).
- cena

Náklady

- §22 odst. 2 *„je-li stavebníkem PO nebo FO, při jejímž podnikání vznikla nutnost ZAV, hradí náklady ZAV tento stavebník, jinak hradí náklady organizace provádějící archeologický výzkum“*

Náklady

- Dvojí financování (§ 22 odst. 2)
- Je-li stavebníkem
- 1. PO vždy, FO v souvislosti s podnikáním (podnikatel, stát, obec)
- 2. FO – ten, v jehož prospěch výzkum probíhá (zpravidla stát, kraj, Fond záchranných archeologických výzkumů(npu))
- - *Nejvyšší soud 32 Odo 765/2004*

ZAV

- - čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy *„každý stát se zavazuje zajistit veřejnou finanční podporu pro archeologické výzkumy ze strany celostátních, regionálních a místních úřadů, v souladu s jejich pravomocemi.“*

ZAV

- - porušení principu rovnosti
- - návrh právní úpravu sjednotit
- - možnost žádat o příspěvek

Na co pamatovat

- na dosud neporušeném území s archeologickými nálezy je nezbytné:
  - – získat veškeré odborné archeologické podklady KP
  - – dohledat informace o veškerých předchozích archeologických výzkumech a využít jejich výsledků
  - – zakreslit do plánů plochy dřívějších archeologických výzkumů a dosud známé významné nemovitě archeologické nálezy (zejména pozůstatky zdiva), jakož i výsledky průzkumů provedených nedestruktivními metodami
  - – zakreslit do plánů dřívější výkopy, tj. místa, kde byly stavební nebo jinou činností archeologické nálezy již odstraněny a využít těchto míst při plánování stavebních a terénních úprav.

Archeologický náález

- Věc, která je dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku jeho vývoje do novověku a zachovala se zpravidla pod zemí (§ 23)
- Oznámení A.Ú. nebo muzeu či obci do druhého dne
- Naleziště ponechat beze změny až do prohlídky
- Právo na odměnu a úhradu nákladů

Nález při stavební činnosti

- Předem si zjistit, zda AN
- § 176 stavebního zákona
- - Archeologický nález – oznamovací povinnost stavebnímu úřadu a památkáři
- Má ji stavebník – může převést smlouvou na stavebního podnikatele
- Přerušeni prací a zabezpečení nálezu
- Stavební úřad stanoví podmínky zabezpečení, popř. rozhodne o přerušeni prací

Pokračování

- Přerušeni prací může naříditi i orgán státní památkové péče
- Stavební úřad může vydané stavební povolení změnit (dohoda s památkáři)
- AN může být prohlášen za KP – lze stavební povolení změnit nebo zrušit (dohoda s MK)
- Náhrada nákladů – do 6 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí (uplatňuje u památkářů nebo MK)

Povinnosti vlastníka kulturní památky

- Zachování
- Údržba v dobrém technickém stavu
- Ochrana: před poškozením,
  - ohrožením,
  - znehodnocením
- Užívání – o ohledem na památkový a technický stav
- Vlastník i uživatel (na náklad vlastníka)

Oznamovací povinnost

- Ohrožení nebo poškození
- OBEC III.
- Bezodkladně
- 1. oznámení
- 2. vyžádání si rozhodnutí o způsobu odstranění závad (s.ř.- návrh)
- Porušení: pokuta PO nebo FO podnikateli – 100 000 Kč

Neplnění povinností vlastníkem

- A) vyjádření n.p.u.
  - B) rozhoduje Obec III.
  - C) rozhodnutí o opatřeních (Ihůta)
  - pozn-. lze i na návrh
-
- Pokud je neprovede
  - - lze rozhodnout o provedení na náklad vlastníka

Neplnění povinností

- Bezprostřední ohrožení KP
- - podnět k zahájení řízení o nařízení udržovacích prací nebo nezbytných úprav
- - dává jej obec se souhlasem Obec III.
- - rozhoduje stavební úřad
- Nařízení nutných zabezpečovacích prací – lze nařídit stavebnímu podnikateli, náklady nese vlastník (dohoda, jinak hradí obec, pak vymáhá)

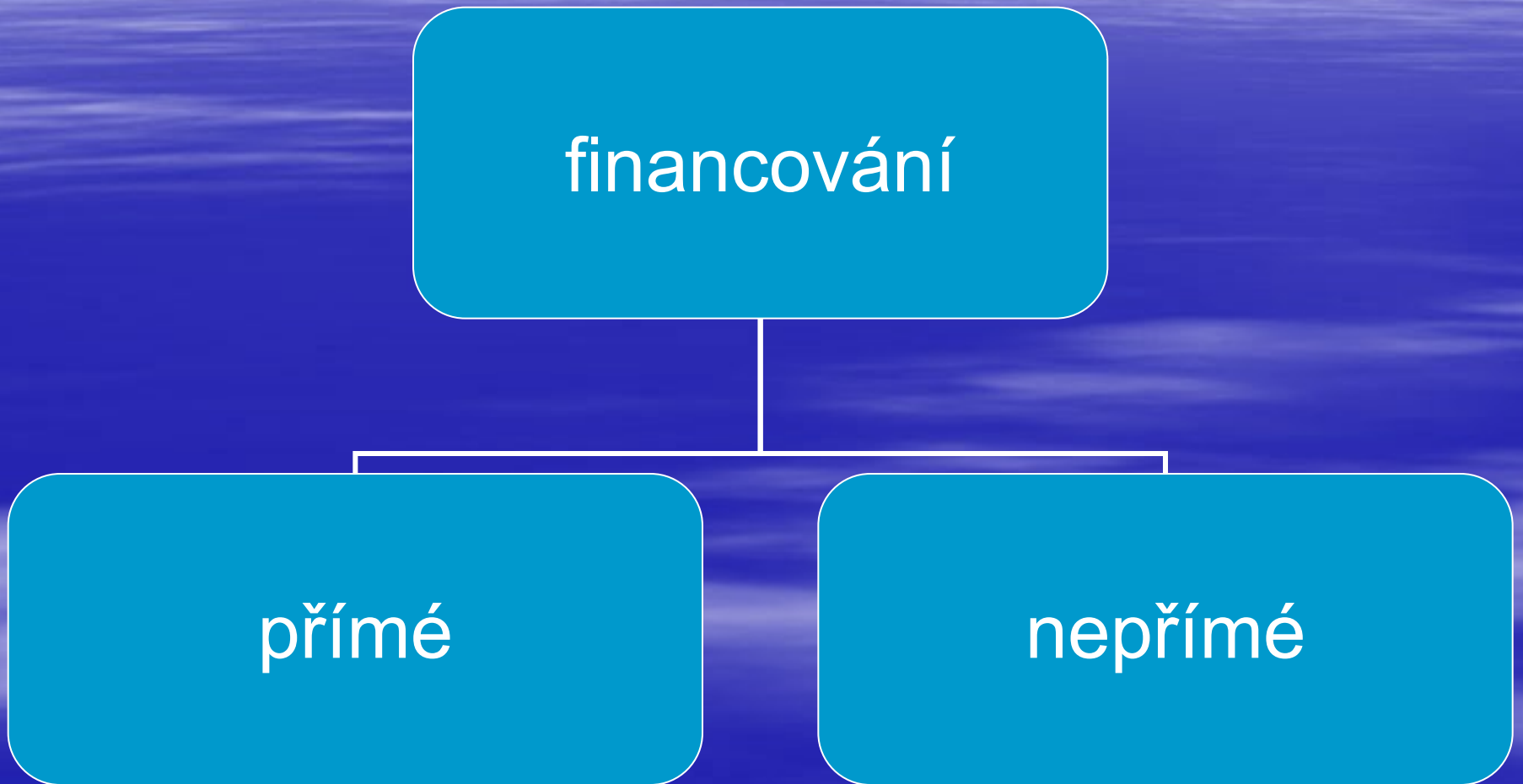
Neplnění povinností vlastníkem

- *§ 39 odst. 1 písm. c)*
- Sankce: pokuta až do výše 2 mil. Kč
- Ukládá: obec III.
- U NKP kraj – pokuta až do výše 4 mil. Kč

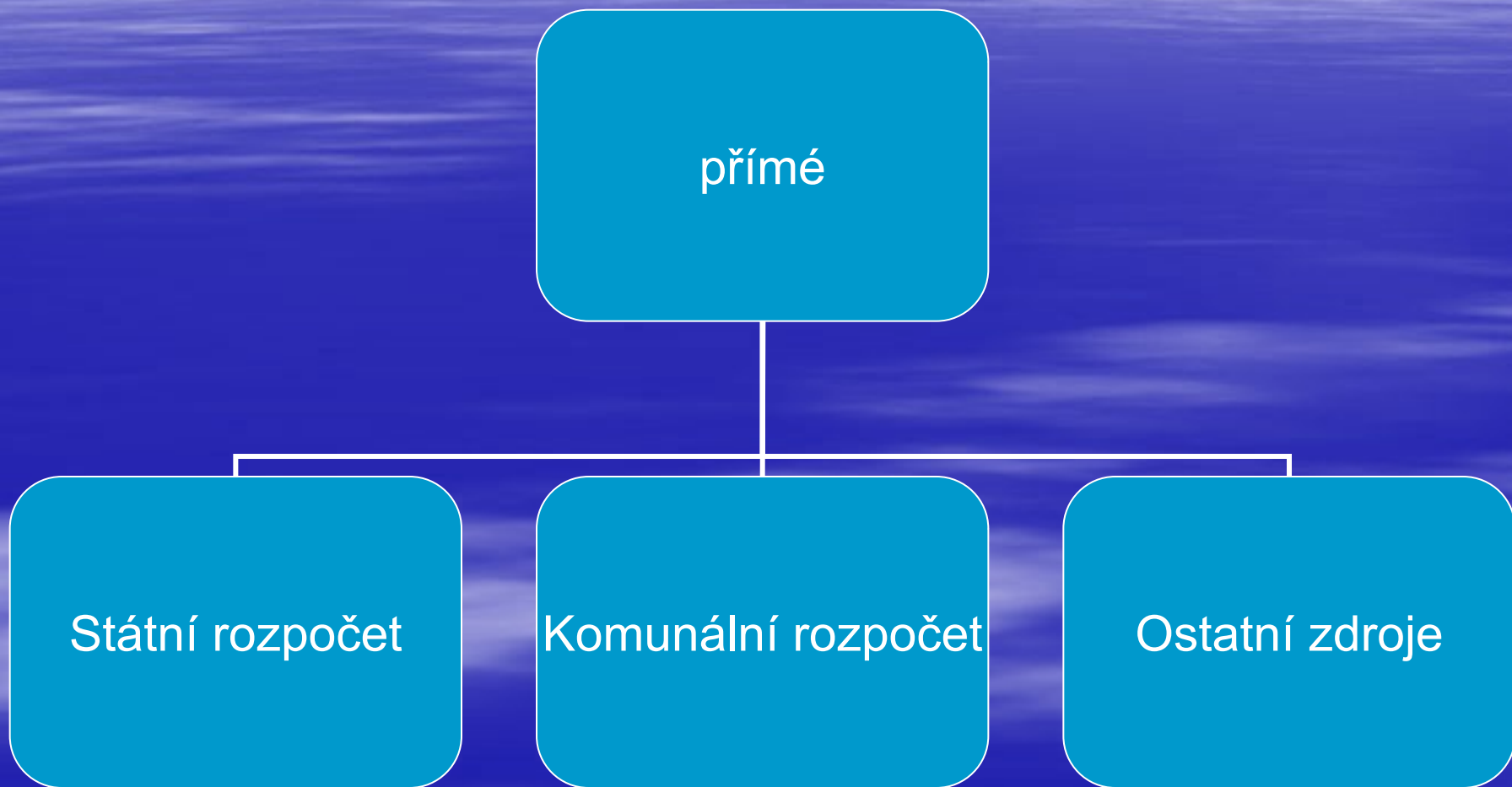
Vyvlastnění

- Trvalé zanedbávání povinností a ohrožení zachování
- Nemovitá kulturní památka
- Vadné užívání
- Nejdříve pokus o dohodu
- Následně návrh OBEC III. na vyvlastnění (zák. č. 184/2006 Sb.)

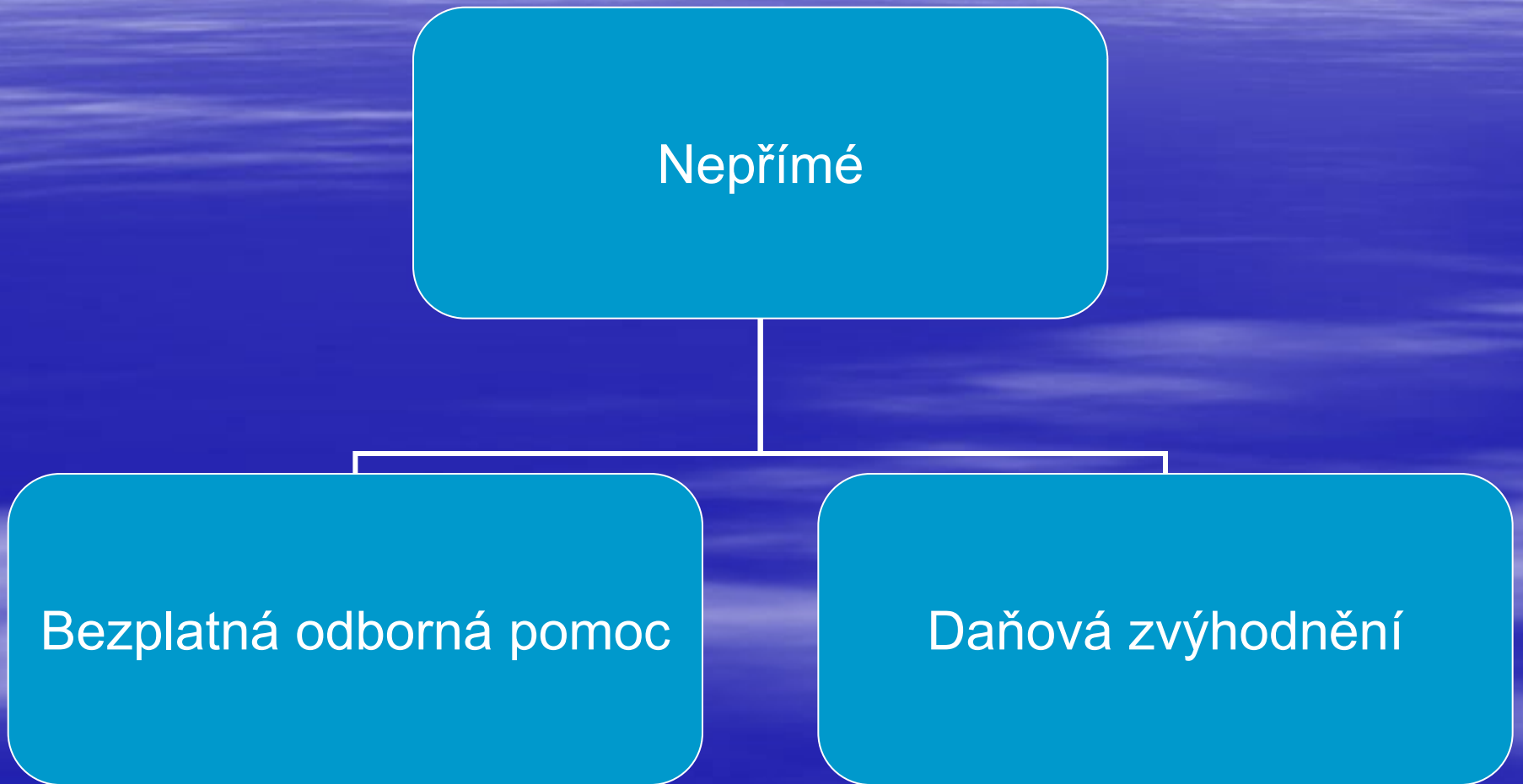
Financování

Přímé financování

Nepřímé financování

Přímé financování

- Čl. 11 odst. 4 Listiny ZPS (omezení vlastnického práva)
- Finanční příspěvek
- - náleží vlastníku KP
- - obnova či zachování KP
- - kryje zvýšené náklady
- - nutno prokázat zvlášť odůvodněný případ
- - správní uvážení
- Hrazeno z rozpočtů obcí nebo krajů

Podmínky

- Podání žádosti s doklady
- Zvýšené náklady jsou spojeny se zachováním nebo obnovou
- **Jde o zvlášť odůvodněný případ:**
- a) je ve špatném technickém stavu, pokud tento stav nebyl zaviněn vlastníkem kulturní památky,
- b) je využívána a zpřístupněna nebo vystavena veřejnosti pro kulturně vzdělávací nebo náboženské účely,
- c) nalézá se v pohledově významné poloze,
- d) je ojedinělou kulturní památkou svého druhu nacházející se v územním obvodu krajského úřadu nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Přímé financování

- Finanční příspěvek
- Zdroj: MK (může i prostřednictvím kraje nebo obce)
- Podmínky: obnova KP
- Mimořádný společenský zájem:

Mimořádný společenský zájem

- a) je prohlášena za národní kulturní památku,
b) je zapsána do seznamu UNESCO
- c) je v havarijním technickém stavu, pokud tento stav nebyl zaviněn vlastníkem kulturní památky,
- d) je zpřístupněna
- e) tvoří významnou dominantu obce nebo města,
- f) je ojedinělou kulturní památkou svého druhu na území České republiky,
- g) je zařazena do specializovaných programů ministerstva kultury na úseku státní památkové péče
-

Přímá

- Programy MK:
- 6 specializovaných programů na obnovu kulturních památek,
- -program na podporu památek UNESCO
- -program na podporu občanským sdružením
- - program na podporu záchranných archeologických výzkumů.

Programy MK

- Program záchrany architektonického dědictví
- - obnova kulturních památek, které jsou nejcennější součástí architektonického dědictví (například hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely), konkrétně na práce směřující k záchraně kulturní památky nebo k záchraně těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky.

Programy MK

- Havarijní program
- zajištění nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb – kulturních památek.

Programy MK

- Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón
- obnova kulturních památek nacházejících se v nejceněnějších částech historických měst prohlášených za památkové rezervace nebo památkové zóny. Finanční příspěvky mohou být z tohoto programu poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se zároveň finančně podílí - společně s vlastníkem - na obnově kulturní památky.

Programy MK

- Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny
- obnova kulturních památek nacházejících se ve vesnických památkových rezervacích a ve vesnických a krajinných památkových zónách (zejména památek lidové architektury, například zemědělských usedlostí, chalup, kapliček a božích muk).

Programy MK

- Program restaurování movitých kulturních památek
- obnova (restaurování) movitých kulturních památek, zejména významných děl výtvarných umění nebo uměleckořemeslných prací umístěných v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně vzdělávací nebo náboženské účely (například obrazy a sochy v kostelech).

Programy MK

- Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností
- obnova památkového fondu, kde to efektivně a účelně neumožňují jiné programy Ministerstva kultury.
- Podmínky:
  - -zachování a obnova nemovitých kulturních památek,
  - - tyto se nalézají mimo památkové rezervace a zóny,
  - - nesmí být národními kulturními památkami
  - -nesmí být ve vlastnictví státu

Programy MK

- Program Podpora pro památky UNESCO
- *tři prioritní oblasti:*
  - - tvorba management plánů,
  - - vědecko-výzkumné aktivity
  - - prezentace, propagace a edukace statků UNESCO

Programy MK

- Program Podpory občanských sdružení v památkové péči
- umožňuje finančně podporovat veřejně prospěšné projekty předložené občanskými sdruženími, popř. dalšími subjekty, jejichž činnost napomáhá k ochraně nemovitého i movitého památkového fondu v ČR a k nejširší popularizaci péče o něj.

Programy MK

- Program Podpora záchranných archeologických výzkumů
- - podporuje záchranných archeologických výzkumů prováděných příspěvkovými organizacemi zřizovanými Ministerstvem kultury, pokud jsou oprávněny k této činnosti.

Nepřímá

- **1. Daňová zvýhodnění**
- 338/1992 Sb., - KP zpřístupněné veřejnosti a úpravy staveb – ne daň z nemovitosti
- 357/1992 Sb., osvobození od daně darovací u nabytí vlastnictví mezi osobami příbuznými v řadě přímé a mezi manželi
- 583/1992 Sb., zvýhodněné odpisy v případě technického zhodnocení KP

BOP

- Při obnově
- Odborné informace
- Podklady a dokumentace KP

Předměty kulturní hodnoty

- **Zák. č. 71/1994 Sb. o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty**
- - nevztahuje se na kulturní památky
- Definice: *přírodniny nebo lidské výtvořy nebo jejich soubory, které jsou významné pro historii, literaturu, umění, vědu nebo techniku a splňují kritéria obsažená v příloze zákona.*

Vývoz

- - osvědčení k vývozu
- Na dobu určitou (max. 5 let) nebo trvale
- Kdo jej vydá:
  - muzea,
  - galerie,
  - knihovny
- pracoviště Národního památkového ústavu
Ministerstvo kultury
- *působnost určuje zákon*

Rozhodování

- - žádá vlastník
- - místní příslušnost: trvalý pobyt vlastníka (podpůrně místo věci)
- - ohledání věci
- Lhůta: 21 dnů
- Pokud nevydá osvědčení ve lhůtě, postupuje MK (lze prohlásit za KP)

Rozhodování

- Rozhodnutí o zamítnutí žádosti x osvědčení
- Nutno předložit při vývozu
- Vývoz bez osvědčení 5 mil. Kč